

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Сергій Макодзеба,

викладач

Лозівська філія

Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Ольга Шубна,

викладач

Лозівська філія

Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

E-mail: olga.shubna@ukr.net

Інклюзивне освітнє середовище у системі фахової передвищої освіти України виступає ключовим елементом, який стимулює активне реформування традиційної освітньої системи та відкриває двері до якісної освіти для осіб з особливими освітніми потребами [1].

Зростання кількості дітей з інвалідністю та їх інтеграція в загальноосвітній простір вимагають створення інклюзивного освітнього середовища не лише в загальній середній освіті, а й у фаховій передвищій освіті. В Україні відбулися значні зміни: права людей з інвалідністю на розвиток, освіту та реабілітацію закріплені в численних нормативно-правових актах. Це відкриває можливості для безперервного навчання та самореалізації дітей і молоді з особливими освітніми потребами.

Сьогодні інклюзивне навчання постає як суспільний та моральний обов'язок, який мотивує викладачів і студентів до співпраці для покращення, прогресу та підтримки освітнього процесу. Інклюзивна освіта – це методика, що спрямовується на студентів, визнаючи їхню унікальність та беручи до уваги різноманітні потреби в навчанні [3].

Інклюзивне навчання та викладання підтверджують право кожного студента на досвід освіти, який приймає різноманітність форм, сприяє залученню всіх членів суспільства до освітньої програми, знімає соціальні

перешкоди та враховує різні потреби й уподобання у навчанні, дозволяючи кожному розкрити свій природний потенціал [1].

В Україні діти з особливими потребами тривалий час залишалися ізольованими від своїх однолітків. Радянська система дотримувалася принципу: здорові – навчаються і працюють, хворі – залишаються осторонь. Інтернати та індивідуальне навчання надавали знання, але позбавляли можливості спілкуватися, що ускладнювало соціалізацію таких учнів. Лише в останні роки суспільство почало робити перші кроки на зустріч людям з інвалідністю, і все більше шкіл відкривають свої двері для інклюзивних класів [2].

Щодо професій та спеціальностей для сучасних абітурієнтів з інвалідністю, існує нагальна потреба в їх розширенні, зокрема в гуманітарних напрямках.

Ідея інклюзії у закладах фахової передвищої освіти відкриває можливості вирішення багатьох існуючих проблем. Належить зважати на систему корекційного навчання, яка дає змогу виробити комплексний підхід та перетворити соціальне оточення, до якого повинні інтегруватися студенти з особливими освітніми потребами, котрі щойно набули статусу вступників.

Основною метою інклюзивної освіти є формування безбар'єрного середовища для навчання та професійної підготовки осіб з обмеженими можливостями. Для ефективної організації такої роботи в закладах фахової передвищої освіти важливо враховувати як міжнародний, так і вітчизняний досвід інклюзії в освіті [3].

У процесі навчання ключовим є дотримання наступних принципів, щоб гарантувати доступність навчальних матеріалів:

- Впровадження базового рівня електронного навчання для покращення доступності навчальних ресурсів.
- Розробка доступного контент-посібника для навчання.
- Розробка науково-методичних матеріалів для малих і великих груп.

Під час проведення занять варто розглянути варіанти застосування різних методів оцінювання.

Важливо також допомогти студентам зрозуміти стандарти виконання роботи, а зворотний зв'язок, який ви надаєте, має бути корисним для їхнього навчання.

Зважаючи на те, що доступ до освіти для осіб з особливими освітніми потребами та здорових громадян суттєво відрізняється, переважно через нижчий рівень матеріального забезпечення та загальної освіти, українське законодавство передбачає ряд пільг для цих категорій при вступі до закладів фахової передвищої освіти. Зокрема, згідно з умовами прийому, особи з інвалідністю I та II груп, а також діти з інвалідністю віком до 18 років, здатні здобувати освіту за обраним освітньо-професійним ступенем, мають право на зарахування без конкурсу. Це можливо за умови пред'явлення сертифікатів Українського центру оцінювання якості освіти або отримання оцінок на вступних випробуваннях не нижче визначеного рівня [2].

Щоб молода людина з особливими освітніми потребами могла продовжити навчання в коледжі, важливо, щоб цей навчальний заклад відповідав її потребам. Слід враховувати важливі аспекти: формування інклюзивного простору, гарантування доступності інфраструктури та навчальних матеріалів, неухильне дотримання принципів універсального дизайну, функціонування налагодженої системи супроводу та підтримки, а також роботу спеціалізованого ресурсного центру, що відповідає потребам студентів з інвалідністю. Не менш важливим є формування позитивної психологічної атмосфери, що сприятиме взаєморозумінню та ефективній співпраці. Інклюзивна освіта не обмежується лише певними категоріями студентів. Участь у навчальному процесі вимагає від студента психологічної готовності. Творчий підхід може полягати в тому, що викладачі адаптують свої методи навчання або розробляють заняття так, щоб залучити всіх студентів [4].

Заплановані наслідки створення інклюзивного освітнього простору в системі фахової передвищої освіти України сприятимуть вдосконаленню державної системи захисту прав та інтересів дітей та молоді з особливими освітніми потребами. Це сприятиме їх інтеграції в суспільство, забезпечить доступ до фахової передвищої освіти та розвиток ефективного і доброзичливого освітнього середовища, яке орієнтоване на розвиток особистості, її талантів, а також розумових і фізичних здібностей. Для досягнення поставлених цілей потрібні спільні дії закладів фахової передвищої освіти, батьків, громадськості та всієї держави, зорієнтовані на розуміння актуальності цього питання.

Список використаних джерел:

1. Козуля В. Інклюзивне освітнє середовище: сутність та особливості. *Молодь і ринок*. 2020. № 5. С. 131-136.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2020_5_26
2. Лорман Т. Освіта дітей з особливими потребами: пошуки та перспективи. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі : практ. посіб. ; пер. з англ. / Т. Лорман, Дж. Депплер, Д. Харві. К. : СПД-ФО Парашин І. С., 2010. 296 с.
3. Придатченко П. М., Інклюзивна освіта: стан і перспективи розвитку в Україні: науково-методичний збірник. К.ФО-П 2007. 336 с.
4. Саламанкська декларація і рамки дій з освіти осіб з особливими потребами (1994 р.). URL: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/pdf/salamanka.pdf.